

Picanyol: dibuix amb ànima

Dm, 30/03/2021 per Josep Gallifa

[Universitas](#)

Deixin-me que els parli breument d'en Picanyol, conegut dibuixant, arran del seu [recent traspàs](#), sobretot per valorar la importància i rellevància la seva obra des de diverses perspectives.

Vaig conèixer el **Josep Lluís Martínez Picanyol** fa més de 30 anys quan en una modesta editorial, fundada entre quatre amics, vàrem publicar les tires d'Ot el bruixot del Cavall Fort. L'Ot va tenir molt d'èxit però no l'aventura editorial, així que el Josep Lluís va anar a buscar editors més professionals que, com en **Toni Matas**, [van saber promoure](#) les seves excepcionals qualitats artístiques. El que sí he pogut, amb els anys, és anar seguint la seva obra i per això crec que puc dir-ne alguna cosa per complementar alguns aspectes que ja s'han explicat, sobretot per contribuir, si és que es pot encara més, a posar en valor l'abast de la seva obra artística.

En Picanyol és conegut per ser el dibuixant de l'Ot el bruixot, de la Bíblia pels infants o per il·lustrar amb àlbums vides de sants com **sant Francesc d'Assís**, **santa Clara**, **sant Ignasi**, o les paràboles i miracles de Jesús, els Salms., etc. També va dibuixar altres còmics com la Noemí.

[La Bíblia dels nens](#), a partir de textos de la Bíblia, la van publicar totes les confessions del cristianisme: catòlica, anglicana, protestants i ortodoxes, i va ser traduïda a més de cinquanta llengües. L'edició italiana de Mondadori va ser prologada per **Gianfranco Ravasi**. L'impacte d'aquesta publicació ha estat molt gran ja que ha contribuït a representar l'imaginari de la tradició cristiana de centenars de milers, tal vegada milions, de nens i nenes. Sense entrar en el tema de la major o menor importància de les imatges en les diverses confessions, prou controvertit històricament, sí podem dir que, com que les imatges es processen en àrees diferents del cervell que les paraules, la Bíblia dels nens, així com els altres àlbums religiosos, ha contribuït ben segur a l'evangelització. L'autor n'era ben conscient.

Picanyol elaborava els còmics amb un dibuix sempre ben perfilat, amb traç definit, buscant els trets caracterològics dels personatges, fruit d'una minuciosa observació, que encara que simplificats, els hi atorgava personalitat i realisme. D'on ve aquest estil tan peculiar? Ho expliquem resumidament amb quatre trets:

Innocència i bonhomia. Els personatges, com el mateix Ot, s'entenen per la lectura del llibre autobiogràfic d'en Picanyol *Històries d'una pensió* (2012) on explica records de la seva infantesa al poble de Moià, i com va començar a dibuixar en la petita pensió que regentava la seva mare. Mai va perdre aquells ulls de nen amb els que mirava aquell univers variat d'experiències i persones, que dibuixava continuadament. Un món ple de novetats sorprenents que alimentava la seva desbordant imaginació i sentit de l'humor.

Sensibilitat. En la lectura del llibre esmentat ens explica amb el seu humor realista les situacions a vegades còmiques, fins i tot hilarants, però també plenes de tendresa i sensibilitat que va viure. Aquestes vivències li van fer buscar en el fons del seu interior preguntant-se d'on sortien els seus personatges. En Picanyol era

un artista. I un personatge és sempre una creació de l'artista, hi ha en cadascun d'ells una part d'ell mateix. En aquella autobiografia cercava amb senzillesa també aquesta profunditat de l'experiència existencial de dibuixar. En Picanyol estudiava molt a fons els seus personatges i feia correspondre el seu exterior i interior. Dominava la comunicació icònica com ningú, a partir de dibuixar detalls. Així els personatges tenen una part del seu creador, i això és el que els fa tan vius.

Senzillesa. El seu estil coherent de vida, diríem auster i franciscà, el portava a ser directe i clar. Era també molt reflexiu i conscient. Això el va portar, sobretot en la seves obres amb personatges bíblics o biografies de sants, a reflexionar sobre els trets dels seus dibuixos, buscant la correspondència fons-forma. Tenint en compte que el seu dibuix era tant definit i precís feia sempre un esforç de síntesi notable en cada personatge. Com a cristià era ben conscient que estava treballant en l'evangelització i va posar tota la seva experiència, amb humilitat i senzillesa, al servei d'aquesta obra.

Testimoni. La obra d'en Picanyol té propòsit. L'última vegada que vàrem coincidir amb el Josep Lluís va ser arran de compartir grup sinodal en una parròquia del bisbat de Vic, Moià, poble amb el que compartíem vincles. Era poc abans de la pandèmia. Segurament parlàvem en una de les típiques converses sobre com l'Església ha d'arribar al món d'avui. Ell va dir, i van ser les darreres paraules que li vaig sentir: "Necessitem sants". Tota una síntesi en ben poques paraules, talment com un traç segur en un dibuix. Així pensava. Creia que el que necessitava l'Església eren perfils de santedat diversos en el món d'avui. Com tants n'havia conegut i dibuixat.

El Toni Matas, el seu editor i amic, va dir d'ell que ha volat més alt que Ot el bruixot. Doncs això. Ens ha deixat, amb traç segur, un dibuix amb ànima.